

Reformovaná maturitní zkouška se stala skutečností

Pokusy reformovat maturitní zkoušku a zavést tzv. státní maturitu mají v České republice dlouhou historii, nicméně první změny byly legislativně zakotvené ve školském zákoně z roku 2004. Kvůli dlouhotrvajícím debatám došlo k vlastnímu startu nové zkoušky až v roce 2011. Toto prodlení bylo předmětem kritiky, ale na druhé straně umožnilo České republice poučit se z některých chyb, kterých se dopustily jiné země bývalého východního bloku. Proběhla zde celostátní živá diskuze ke kvalitě, potřebnosti a významu státních maturit. Koncepce nové maturity se zaměřuje na zajištění srovnatelnosti, zvýšení prestiže a objektivitu maturitní zkoušky. Očekává se, že tím maturitní zkouška získá větší váhu pro instituce poskytující vysokoškolské vzdělání i pro budoucí zaměstnavatele.

Nová maturitní zkouška se skládá ze dvou částí - společné (obecné) a profilové (odborné) části, s možností vybrat si úroveň obtížnosti ve většině dílčích zkoušek. Studenti posledních ročníků gymnázií skládají společnou část, zatímco studenti posledních ročníků jiných typů sekundárního vzdělávání skládají kromě obecné ještě i profilovou část. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) odpovídá za jednotnou, standardizovanou společnou část zkoušky pro všechny studenty maturitních oborů posledních ročníků středních škol. Obsah profilové (odborné) části určují samy jednotlivé školy, které také odpovídají za její realizaci a vyhodnocení.

V říjnu 2010 bylo zahájeno pilotní testování státních maturit ve školách s cílem poskytnout jim příležitost vyzkoušet si organizaci písemných testů společné části maturit, logistiku a funkčnost technologické infrastruktury pro novou maturitu a zpětná vazba zajištěná školami pomohla odhalit a odstranit problémy technického rázu. Ostrá státní maturita byla zahájena počátkem května 2011 písemnými testy, po nichž následovala ústní část, účastnilo se jí 1264 škol z České republiky. Zkoušku skládalo téměř 100 tisíc studentů, z nichž přibližně 20% neuspělo.

Modul otestovaný v roce 2011 (a využitý i pro rok 2012) umožňuje studentům složit v rámci společné jednotné části dvě povinné dílčí zkoušky. První povinnou je zkouška z českého jazyka a literatury a v případě druhé si mohou vybrat mezi matematikou a cizím jazykem. Kromě povinných dílčích zkoušek mohou studenti skládat ještě nejvýše tři nepovinné zkoušky (vybírat mohou například mezi matematikou, chemií, biologií, dalším cizím jazykem nebo občanskou výchovou). Stejně jako u povinných dílčích zkoušek si zde mohou studenti vybrat úroveň obtížnosti (základní nebo obtížnější variantu testu).

Druhá - profilová část maturity se skládá z 2-3 povinných a nejvýše dvou nepovinných dílčích zkoušek. Každá škola má specifický obsah profilové části maturitní zkoušky, který je stanovený ředitelem školy v souladu s obsahem rámcových a školních vzdělávacích programů.

Rozsah znalostí a dovedností, které mohou být testované ve standardizované části maturitní zkoušky, je pro příslušné studijní obory stanoven v tzv. katalozích požadavků. Katalogy uveřejňuje MŠMT v elektronické podobě vždy nejméně dva roky před termínem konání zkoušky.

Stále probíhá veřejná debata poznamenaná spory kolem státních maturit. Nová maturitní zkouška byla průběžně monitorována Českou školní inspekcí a školy obdržely její závěry. Záměrně nebylo uveřejněno srovnání všech škol, ale pouze seznam neúspěšnějších škol. Podněty učitelů byly analyzovány, aby byl průběh maturitní zkoušky v roce 2011/2012 hladký, jednodušší, méně administrativně náročný a méně stresující. Česká školní inspekce sleduje vývoj a průběh příprav nové maturitní zkoušky od roku 2006.

Nová zkouška se stane základem pro systém hodnocení a zajišťování kvality v budoucnosti. Očekává se rovněž, že ředitelé méně úspěšných škol budou poskytovat informace a výsledky jednání školských rad, týkající ke zlepšování. Výše popsaný modul platí i pro rok 2012, změny schválené vládou ČR v říjnu 2011 se projeví v praxi nejdříve v roce 2013, kdy budou v rámci společné části povinné tři dílčí zkoušky.

Více informací je k dispozici v českém jazyce na <http://www.novamaturita.cz>.